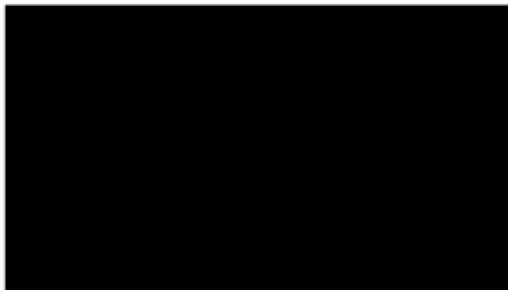

IGAZSÁGÜGYI MINISZTER

Iktatószám: XX-AJFO/151/.../2019.
Hivatkozási szám: III/742-0/2019.

Tárgy: Tájékoztatás a III/742-0/2019. számú ügyszámon befogadott bírói kezdeményezésre indult eljárásban küldött megkeresés tárgyában

Tisztelt Alkotmánybíró Úr!

A tárgybeli III/742-0/2019. számú ügyben megkeresését köszönettel megkaptam. Az indítványozó egyedi normakontroll eljárást kezdeményezett az Alkotmánybíróságon, kérve a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 113. § (2) bekezdése, valamint az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL törvény (a továbbiakban: Ákr.) 20. § (3) bekezdése második mondata alaptörvény-ellenességének megállapítását.

Az indítvánnyal kapcsolatosan az alábbiakról tájékoztatom.

1. Az indítvány Ákr.-t támadó elemei

1.1. Az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény 25. § (1) bekezdése szerint a bíró akkor kezdeményezheti az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés b) pontja alapján jogszabály vagy jogszabályi rendelkezés alaptörvény-ellenességének megállapítását, illetve az alaptörvény-ellenes jogszabály alkalmazásának kizárását, ha *az előtte folyamatban levő egyedi ügy elbírálása során olyan jogszabályt kell alkalmazni*, amelynek alaptörvény-ellenességét észleli, vagy alaptörvény-ellenességét az Alkotmánybíróság már megállapította.

Álláspontom szerint az Ákr. nyelvhasználatot szabályozó 20. § (3) bekezdése az indítványozó bíró által a tárgybeli ügyben fogalmilag nem alkalmazható, így ezen indítványi elemek tekintetében az indítvány visszautasításának van helye.

1.2. Amennyiben az Alkotmánybíróság mégis érdemben bírálná el az indítvány Ákr.-t támadó elemeit, úgy az alábbiakra hívom fel a figyelmet.

Az Alaptörvény H) cikk (1) bekezdése rögzíti, hogy Magyarország hivatalos nyelve a magyar. A hivatalos eljárásokban való használaton túl a (2) bekezdés alapján az államnak kötelezettsége a magyar nyelv védelme. E rendelkezéshez csatlakozik az Alaptörvény XXIX. cikke, amely a

Magyarországon honos nemzetiségek tekintetében biztosítja az anyanyelvhasználathoz való jogot. A nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX törvény (a továbbiakban: Nektv.) 22. § (1) bekezdése sorolja fel, hogy mely nyelvek minősülnek nemzetiségi nyelvnek. Az Alaptörvénnyel összhangban az Ákr. 20. § (1) bekezdése kimondja, hogy a hatósági eljárás hivatalos nyelve a magyar. Az Ákr. 20. § (2) bekezdése lehetőséget ad nemzetiségi önkormányzat számára, hogy a hatáskörébe tartozó ügyekben a magyar nyelv mellett nemzetiségi nyelvet, mint hivatalos nyelvet használjon. Az e körbe nem tartozó ügyek esetében az Ákr. 20. § (3) bekezdése biztosítja a Nektv. hatálya alá tartozó jogi és természetes személyeknek, hogy nemzetiségi nyelven fordulhassanak kérelemmel a hatóságokhoz, illetve kérelemre a hatóság a döntését erre a nyelvre lefordítsa.

Az Ákr. vonatkozó szabályozása álláspontom szerint teljes mértékben eleget tesz az Alaptörvényben foglalt követelményeknek. Fontos kiemelni, hogy a hivatalos nyelv és a nemzetiségi nyelvhasználat joga közé nem lehet „egyenlőségjelet tenni”, a két nyelv jogi jellege és a jogintézmények funkciója alapvetően tér el. Az Ákr. 20. § (1) bekezdése értelmében a hatóságnak magyar nyelven kell lefolytatnia az eljárását. A nemzetiségi nyelvhasználat tekintetében – a nemzetiségi önkormányzat hatáskörébe tartozó ügyek kivételével – az Alaptörvény XXIX. cikke szerint lehetősége van a nemzetiségi nyelvet használnia az eljárás során. Ez azonban nem írja felül az (1) bekezdést, miszerint az eljárás hivatalos nyelve a magyar. A magyar állampolgárok számára a nemzetiségi hovatartozás teremt egy olyan lehetőséget, hogy ellentétben a külföldi állampolgárokkal a hatóság kérelemre a magyar mellett ingyenesen lefordítja az ügyfél által nemzetiségi nyelven benyújtott kérelmet, iratokat, illetve a hozott döntést. Amikor az ügyfél nemzetiségi nyelven nyújtja be kérelmét, lényegében ráutaló magatartással kéri a hatóságtól, hogy az eljárásában a nemzetiségi nyelvet használhassa. Azonban kiemelendő újra, hogy ez nem jelenti azt, hogy a hatóságnak nemzetiségi nyelven kell eljárnia, mivel a magyar az eljárás hivatalos nyelve.

Álláspontom szerint az Ákr. 20. § (3) bekezdésének – az indítványozó által támadott – rendelkezése, miszerint a hatóság csak külön kérelemre fordítja döntését nemzetiségi nyelvre, a fentiek alapján összhangban áll az Alaptörvénnyel. Ezzel összefüggésben utalni kívánok az Ákr. 20. § (3) bekezdésének első mondatára is, mely alapján a nemzetiségi szervezet nevében eljáró személy, valamint az a természetes személy, aki a nemzetiségek jogairól szóló törvény hatálya alá tartozik, a hatóságnál használhatja nemzetiségi nyelvét. Az eljárás hivatalos nyelve a magyar, a hatóságnak döntését mindenképpen magyarul kell megszövegeznie. A nemzetiségi nyelven kérelmező ugyanakkor kérelmezheti a hatóságtól, hogy a hatósági döntést nemzetiségi nyelven is megkaphassa. Önmagában az a tény, hogy a hatóság csak az ügyfél kérelmére készíti el döntésének nemzetiségi nyelvre történő fordítását, a nemzetiségi nyelvhasználat tekintetében nyilvánvalóan nem érdemi korlátozás.

2. Az indítvány Pp.-t támadó elemei

2.1. A Pp.-ben a magyar nyelvtől eltérő nyelvhasználat szabályai a Magyarország által vállalt nemzetközi kötelezettségekkel, Magyarország Alaptörvényével és Nektv.-vel összhangban kerültek kialakításra. A közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) 36. § (1) bekezdés a) pontjának utaló szabálya alapján a polgári perrendtartás szabályait kell alkalmazni a nyelvhasználatra a Kp. hatálya alá tartozó ügyekben.

Magyarország Alaptörvénye XXIX. cikkének (1) bekezdése szerint: „A Magyarországon élő nemzetiségek államalkotó tényezők. Minden, valamely nemzetiséghez tartozó magyar állampolgárnak joga van önazonossága szabad vállalatához és megőrzéséhez. A Magyarországon élő nemzetiségeknek joguk van az anyanyelvhasználathoz, a saját nyelven való egyéni és közösségi névhasználathoz, saját kultúrájuk ápolásához és az anyanyelvű oktatáshoz.”

Az Alaptörvény a nemzetiségek anyanyelvhasználathoz való jogát általános jelleggel mondja ki az életviszonyok széles körére vonatkoztatva azt. A Nektv. 5. § (2) bekezdése konkretizálja, hogy „a polgári és büntetőeljárások során, valamint a közigazgatási eljárásokban az anyanyelv használatát a vonatkozó eljárásjogi törvények biztosítják.” A Nektv. preambulumban kifejezetten utal „a Regionális vagy Kisebbségi Nyelvek Európai Kartájában megfogalmazottak széleskörű érvényesítésére.”

A Pp. a fenti összefüggésekre tekintettel 2018. január 1. napjától az alábbiak szerint rendelkezik a nyelvhasználat szabályairól az eljárás során.

A Pp. 113. § (1) bekezdése alapján a bírósági eljárás nyelve a magyar. A Pp. 113. § (2) bekezdése alapján a bíróságnak címzett beadványokat magyar nyelven kell előterjeszteni, a bíróság pedig a beadványokat és a határozatát magyar nyelven küldi meg.

A Pp. 113. § (2) bekezdés e főszabály alóli kivételként nevesíti azt az esetet, ha törvény, az Európai Unió kötelező jogi aktusa, vagy nemzetközi egyezmény rendelkezése eltérést enged a magyar nyelv használatától.

A Pp. 113. § (3) bekezdésében garantálja, hogy „a bírósági eljárásban szóban mindenki jogosult anyanyelvét, nemzetközi egyezményben meghatározott körben pedig regionális vagy nemzetiségi nyelvét használni.” A Pp. tehát az eljárásban résztvevő valamennyi személy számára biztosítja, hogy a bírósági eljárásban szóban, korlátozás nélkül használhassa anyanyelvét.

Az anyanyelv használatának biztosításán felül a Pp. 113. § (3) bekezdése lehetővé teszi regionális és nemzetiségi nyelvek bírósági eljárásban való használatát e nyelvhasználat szabályait meghatározó nemzetközi egyezményben, Regionális vagy Kisebbségi Nyelvek Európai Kartájában Magyarország által vállalt kötelezettségeknek megfelelő körben.

Ehelyütt utalok arra is, hogy a Pp. előkészítésekor, a 2016. évi közigazgatási egyeztetés során az Alapvető Jogok Biztos Hivatalának a Magyarországon élő nemzetiségek jogainak védelmét ellátó biztoshelyettese nem tett észrevételt a Pp. nyelvhasználatra vonatkozó rendelkezései tekintetében. Az Alapvető Jogok Biztosának Hivatala a már az Országgyűléshez benyújtott, a polgári perrendtartásról szóló T/11900. számú törvényjavaslat tekintetében előterjesztett módosító javaslatot, de a nyelvhasználat kérdését az sem érintette. Kiemelendő, hogy a Pp. közigazgatási egyeztetése során a Pp. nyelvhasználati szabályait minisztériumok és az egyeztetésben résztvevő más állami szervek, társadalmi és civil szervezetek sem kifogásolták, arra vonatkozóan észrevétel, módosítási javaslat nem érkezett.

2.2. Tájékoztatom, hogy a Magyarország 2020. évi központi költségvetésének megalapozásáról szóló T/6361. számú törvényjavaslathoz az Országgyűlés törvényalkotási bizottsága által T/6361/15. számon benyújtott összegző módosító javaslat 56. módosítópontja a Pp. érintett rendelkezését az alábbiak szerint javasolja módosítani.

„A polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény 113. § (3) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(3) A bírósági eljárásban szóban mindenki jogosult anyanyelvét, nemzetközi egyezményben meghatározott körben pedig anyanyelvét, regionális vagy nemzetiségi nyelvét használni. A bírósági eljárásban a Magyarországon élő, a nemzetiségek jogairól szóló törvényben elismert valamennyi nemzetiség tagja jogosult nemzetiségi nyelvét a regionális vagy kisebbségi nyelv használatára vonatkozó nemzetközi egyezményben foglaltaknak megfelelően használni.”

A módosító javaslat indokolása szerint a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) nyelvhasználatra vonatkozó szabályainak kiegészítése az Alaptörvény XXIX. cikk (1) bekezdése nemzetiségek nyelvhasználatára vonatkozó rendelkezésének végrehajtását célozza. A Pp. 113. § (3) bekezdésének módosítása minden Magyarországon élő, a nemzetiségek jogairól szóló törvényben elismert nemzetiség tagja számára biztosítja, hogy nemzetiségi nyelvét a regionális vagy kisebbségi nyelv használatára vonatkozó nemzetközi egyezményben foglaltaknak megfelelően használhassa.

A törvényjavaslat elfogadására várhatóan 2019. július 2-án kerül sor. A módosító javaslat elfogadása esetén álláspontom szerint az indítvány Pp. 113. § (2) bekezdésének alaptörvény-ellenességét állító elemei okafogyattak az új szabályozás vonatkozásában.

Kérem tájékoztatásom szíves tudomásul vételét.

Budapest, 2019. június „28”

Tisztelettel:

